

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Марія Даценко¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-204-3-16>

Одним із найважливіших викликів до сучасної державної освітньої політики є цифровізація української освіти на всіх її рівнях. Центральне місце в реформуванні освіти займає забезпечення та підвищення якості навчання, будучи одночасно метою та результатом діяльності кожної освітньої організації. У таких умовах особливе значення набуває підвищення професіоналізму педагогів, формування кваліфікованого педагогічного корпусу. Особливу увагу до музичної освіти в Україні викликає проблема підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до пріоритетів, оскільки падає престиж та соціальний статус професії вчителя.

Вчитель музичного мистецтва є носієм загальнокультурних духовних та мистецьких цінностей у вихованні молоді, що потребує не тільки педагогічного таланту та майстерності, а і яскраво виражених музичних здібностей, ґрунтовної музично-педагогічної підготовки, високого рівня загальної та педагогічної культури, розвинутих естетичних смаків, творчого потенціалу та інтегративного підходу до освітнього процесу.

Сучасне розуміння вчителя музичного мистецтва, як самоорганізованого суб'єкта, викликає нові вимоги до його професійних та особистісних якостей. Сучасний вчитель повинен мати не тільки

¹ Інститут мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3140-7439>

набір професійних компетентностей, а також стійку світоглядну позицію, що ґрунтується на системі цінностей попередніх поколінь і таку, що розвивається під впливом сучасних досягнень.

Майбутньому вчителю музичного мистецтва необхідні не тільки глибокі знання в галузі педагогіки, психології, своєї дисципліни, а і спеціальні знання та вміння, які сприяють активізації творчого потенціалу особистості, формування творчої активності.

Розвиток творчого потенціалу, як особистісної риси майбутнього вчителя музичного мистецтва, на сучасній стадії розвитку вищої школи набуває все більшої актуальності, оскільки ефективність майбутньої професійної діяльності студента залежить не тільки від професійних умінь і навичок, але й від особистого творчого розвитку здобувача.

Водночас, у вітчизняному і зарубіжному людинознавстві все більшого значення в розвитку творчого потенціалу надається прихованим резервам особистості: Я-концепції, локусу контролю, цілепокладанню, життєвій перспективі, мотивації досягнення мети, ціннісним орієнтаціям. Педагоги і психологи (К. Роджерс, А. Маслоу, Р. Бернс, Д. Мід, Ж. Нюттен, І. Хекхаузен та ін.) переконливо доводять значущість резервів людської психіки, резервів її без свідомої й підсвідомої сфер у розвитку та саморозвитку особистості, її творчості. Це означає, що постановка питання про розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва цілком правомірна і виправдана.

Аналізуючи причини, які гальмують розвиток теорії здібностей на сучасному етапі, В. Моляко пов'язує одну з них зі спробами надмірного виділення здібностей із загальної психологічної системи, на що, як підкреслює автор, звертав увагу і К. Платонов.

В. Моляко стверджує, що здібності обов'язково треба пов'язувати з творчим потенціалом людини, маючи на увазі їхню переплетеність із задатками, їхній постійний розвиток діяльності, їхнє проникнення в ядро структури особистості [3].

Розвиток особистості відбувається впродовж усього життя, але особливе значення воно має на етапі професійної підготовки в закладі вищої освіти, коли закладаються основи професійних якостей фахівця.

Професія вчителя музичного мистецтва включає вміння та навички освітньої, організаторської, просвітницької, методичної, виконавчої роботи. Зазначені види діяльності займають цінну нішу у вирішенні специфічних завдань, орієнтованих на постійне особистісне удосконалення самого освітянина. Багатопрофільний характер професійної діяльності сучасного вчителя музичного мистецтва зумовлює не лише необхідність розвитку особистості, що має високий професіоналізм, великий кругозір, творчий потенціал, а також формування його компетентності інтегративного типу.

Встановити необхідні взаємозв'язки між різновидами професійної діяльності, забезпечити умови для розв'язання проблемних професійних ситуацій, здійснити інтеграцію методів та форм навчання, дасть змогу саме інтегративний підхід. Головне завдання цього підходу в контексті вищезазначеного, полягає у формуванні цілісного сприйняття особистістю всіх видів діяльності та комплексної реалізації їх на практиці. У зв'язку з цим актуальним є вивчення процесу розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва з погляду інтегративного підходу.

Інтегративний підхід дає змогу розглядати процес розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва як складну систему, цілісність якої досягається на основі інтеграції складникових її елементів, що перебувають у взаємозв'язку та взаємодії.

У зарубіжній психології інтегративний підхід до розв'язання проблеми розглядали (Х. Гарднер, Т. Любарт, Р. Стернберг, Т. Гардиф та ін.), психоаналітичний (П. Вернон, Е. Кріс, Л. Кубі, З. Фрейд та ін.) та інші наукові погляди на зміст, критерії, джерела

креативності. Визначено найбільш перспективним інтегративний підхід. Його найважливіші характеристики: системність, міждисциплінарність, використання ресурсів різних аспектів психології, цілісність розуміння процесів творчості, відкритість новим поглядам на проблему творчості.

Інтегративний підхід до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва є певною стратегією, спрямованою на процес та результат розвитку творчого потенціалу, яка забезпечує підвищення системності знань, комплексне застосування умінь та навичок у всіх різновидах професійної діяльності, розвиток інтеграційних якостей особистості (самостійності, активності, ініціативності та ін.), що сприяють професійному становленню та здобуттю професійної майстерності.

Отже, на основі вищесказаного, зробимо важливий висновок про те, що інтегративний підхід у системі вищої освіти є надзвичайно важливим компонентом професійного становлення майбутніх фахівців, зокрема, у процесі розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Божко Н. Інтегративний підхід до навчання в контексті реформування системи освіти України. Н. Божко. *Молодь і ринок*. 2018. № 7 (162). С. 84–89.

2. Коновальчук В. Розвиток творчого потенціалу особистості в просторі освіти : дис. докт. філос. наук: 09.00.10 – філософія освіти. Київ, 2017. 486 с.

3. Моляко В. Творчий потенціал людини як психологічна проблема. *Обдарована дитина*. 2005. № 6. С. 2–9.

4. Олексюк О. Розвиток духовного потенціалу особистості в постмистецькій освіті : монографія, видання 2, перероблене та доповнене. Київ, 2019. 268 с.

5. Сисоєва С. Теоретичні й методичні основи підготовки вчителя до формування творчої особистості учня. Дис. д-ра пед. наук: 13.00.01. Київ, 1997. 428 с.